

138.449
12747

Laste
A=B=D-raamat.

Harwas.
Trakitu R. Põder'i taluga.

52247 54006

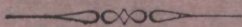
ENSV TA

Kirjandusmuuseumi
Arhiiviraamatukogu

Zaste

A=B=D-raamat.

Suured ja väikesed Gestikeele trüki
tähed.

Aa Bb Dd Ee

Gg Hh Ii Jj Kk Ll

Mm Nn Oo Pp

Rr Ss Tt Uu Vv

Ää Öö Üü

Tarvas,

Trükitud R. Põder'i kooluga.

Доволено Цензурою. — Юрьевъ, 4-го Мая 1894 г.

1.

Häälega tähed.

a e i, *a e i.*

i a e a i ei ai ae ue i ei a

ai e ue e,

ei ui ue.

2.

o u ä, *o u ä.*

i o e u i ä ei a ai e ue i oi

o au u äi ä o ea u a ai e
 ei i ui o oi u au a ai,
ei oi ui ai au ue o u ä.

3.

õ ö ü, ô ö ü.

i õ a ö e ü o õ u ö ä ü ae
 ei ai õe ja äi oi la va üi öi
 õi ai oi ei,
ei ui ai ja.

4.

b d g, h d g.

i b a d e g o b u d ä g õ
 b õ d ü g ei ai ae oi ui äi
 öü öö õd ui ja ba du bi ge
 il od ug,
ba di ga õu öi üi.

5.

h k l, *h k l.*

a h e f i l o h u f ä l ö h
 ö f ü l b h d f g l h a f i l a
 ul al ol fu le bi fa lu eh
 oh uh,

uh ku la li ki.

6.

m n p r, *m n p r.*

a m e n i p o r u m ä n ö
 p ö r ü m b n d p g r h m
 f n l p r mi na pe ri fu ri
 fa me he fa pi,

mi nu pe re an ju ba ho du.

7.

f s t w, *f s t w.*

a f e s i t o w u f ä t w

S as si tü wi es su si on fu
ri lo al et wä,

si la wa si sa.

8.

ai wai pai fai al la ru fi on
fü la po ef sa es ma ni no
äi oi öe tö us ba de ei gu
ur hü in an fa lu mi na op
pu ra su ur ta ja aw am ön
ön üt,

land on juur.

9.

pa=pa, paar, ju=ba on, aeg, tu=gi, ja=hu,
riš=ti=e-ma, mam=ma, puu=loor, kä=si,
käed, wä=hid, fuit=je=ta, os=ta, mööda,
käpp, jaag, nii=ne=puu, põld, pum, me=ri,

la=bi=daš, fulg, ta=la, pa=lat, eht, wä=
hä, juu=res, len=da,

labidas, mesi.

10.

pa=lu, nü=li, kũ=ta, ü=les, wee=re=ta,
fas=te, ha=ra=fas, jõ=gi, ra=taš, jõud,
ju=wi, wõr=gud, ti=ri=ku kel=lad, juur
kũ=la, re=ba=ne, me=si=puu aed, ämb=
li=kud, wae=ne=laps, i=hu, mõet, on hall,
nai=res, wä=ra=wad, lehm,

waene laps.

11.

ust, aas=ta=sa=jad, juuf=sed, wi=bud,
puu=will, pa=ju=puu, õõ=kull, an=na
käs=ku, kee=da, õ=lut, kui=daš, fir=wes,
ti=ri=ku kell, wil=ja=pea, ka=da=fas, haa=
mer, raud, kang, ra=hu, mets, nii=dab,

jaa=gib, rip=pub, feet=jin, sōel, sup=pi
 pott, ja,

kadakas, öö kull.

12.

juu, uus, fuu, näe, pea, pōe, fōu,
 wae, piu, liu, jae, lue, fue, pae, wea,
 fau, pue, ōrn, hai, lai, ōhf, pai, uus,
 ais, arm, alp, aas, arg, oht, eit, ilm,
 ufs, ōis, jah, tui, jai, efs, ehf, arg,
 org, wai, urb,

uus maja.

13.

hein, fuur, pool, jaan, foos, wiis,
 fool, loof, mees, jōōf, maas, jāär,
 taar, määär, arst, haud, hints, hurt,
 jōhw, lind, lint, furg, furf, fōrw, forw,
 mōis, kups, rops, pauk, wōif, räim,

faim, paif, foer, haud, fael, maim,
laul, jaun, luit,

linnu laul.

14.

leid=ma, hoid=ma, nar=rid, sam=mud, käp=pad,
kap=pad, sööt=ma, saat=ma, wii=ma, too=ma,
feet=ma, neel=ma, loot=ma, oot=ma, fiit=ma,
lait=ma, lol=lid, kol=lid, par=red, äm=mad, õu=
ned, kau=nad, nup=pud, fup=pud, wan=nid,
rot=tid, pot=tid, müt=tad.

15.

tõr=red, par=rad, tuu=mad, fuu=mad, tas=fid,
kas=fid, fil=lad, sü=lid, kul=lid, pul=lid, ar=mas=
ta=ma, is=tu=ma, far=ga=ma, rais=ka=ma, ar=wa=
fin, pil=la=fin, näi=ta=ma, lep=pi=ma, kaup=le=ma,
luis=ka=ma, hul=ku=ma.

16.

A	B	D	E	G	H	I	K	L
a	b	d	e	g	h	ij	k	l
M	N	O	P	R	S	T	U	W
m	n	o	p	r	s	t	u	w

Ä Ö Ü.

ä ö ü.

17.

Jsa nii=dab, Os=ta sul=gi, Saag saa=gib, Söel
 ri=pub, E=ma kee=da sup=pi, Te=ma up=pub,
 Piim keeb, Wi=li küp=seb Mi=na is=tun ho=bu=se
 sel-ga, Ha=ra=las len=dab, Pe=se oma kä=si,
 Ne=mad jöi=wad pii=ma, Kuu=se puu, Amb=
 li=kud su=re=wad, Me=ri on si=ni=ne, Öde on
 kuu=ri juu=res, Tuul pu=hub, Ka=tas wee=reb.

18.

Kär=bes pi=ri=seb, Mi=na pe=sen sil=mi, E=ma
 kee=dab put=ru, Ne=mad söi=wad li=ha, Wa=ras
 on pa=ha ini=me=ne, Pö=hu sul=kurt, Amm on
 siin, D=nu teeb au=ku, kaup=mees kaup=leb, Jaht
 on auus, See on mi=nu raa=mat, Sö=pik lau=
 lab, Üür on kal=lis, See ka=na on suur.

19.

A=ned sup=le=wad, Mi=na söin juus=tu, aga
 si=na jöid pii=ma, E=sel söi hei=nu ja kae=ru,
 Kull len=dab kõr=gel, Koor lau=lab, Te=ma
 kan=nab kor=wi, Ko=he=li=ne mets, Uus sulg on
 hea, Kik=las aga uh=ke mees, Pö=wi möir=gab,
 Kä=gu ku=kub kuu=se ot=sas, ku=ku, Sül=la=

puu=ga mõe=de=takse, S=sa is=tub ko=du, Auf
on suur, Wa=ne=mad on siin.

20.

Don on jõe ni=mi, Dnepr ka, Te=ma on laisk
poiss, Ma=ja põ=leb, Kaud=tee on pikk, Bar=
na=bas on ini=mese ni=mi, Eit lau=lab, Gab=
ri=el on me=he ni=mi, Sei=na ku=hi, Jaan on
aauus poiss, Drg on lai, Pea on üm=mar=gu=ne,
Kist on ras=ke, Sai on mai=ju=se toit, Tui on
wa=ga lind, Uus uur, Wal=ge wä=raw, Ki on
ko=du läi=nud, S=lest ka=tus, Dö on pi=me,
Üti=kene.

21.

A=ned on wee=lin=nud, Ber=liin on Sal=sa=maa
pea=linn, Da=ni=el o=li löu=koer=te au=tus, Ge=
de=ni aed o=li i=lus, Gol=ga=ta mä=gi, Hii=u
saar on me=re sees, Jaan on u=fin poiss, Koer
on ti=ge, Lam=mas on wa=ga=ne loom, Mi=nu
S=sa on hai=ge, Nu=ga on nü=ri, Di=nas on
wil=la kand=ja loom. Pilt on ke=na, Kei=nu=
wa=der re=ba=ne, Saa=re puu on kō=wa, Tuul
hu=lub tu=ge=was=te, Ur=wa plaas=ter on ki=be,
Waa=di=ga wee=tak=se wett, Umb=li=ku wõr=gud,
Su=na puu ae=das, Dö=pik lau=lab la=du=sas=te,
Üm=mar=gu=ne raud ki=wi.

22.

A a *Aa* **B b** *Bb* **D d** *Dd*

Ar=mas e=ma ä=ra kur=da, Na=da=mal o=li seit=se
poe=ga, Na=du lau=lab la=du=sas=te, Ad=ra=ga
kün=tak=se põl=du, Tho=mas, Theo=dor, Kei=si=
wan=ker, Koh=wi, Jalg, We=si, Puu, Auk,
Pei=tel, Ko=du, Jni=me=sed, Pä=heb, Sõi=dab,
Wa=ne=mad, Mä=gi, Pea, Wan=ker, Tee, Er=
ned, Poo=mad, Heal, Saun, Oli=wad, U=ba.

23.

Ee *Ee* **Gg** *Gg* **Hh** *Hh*

Iij *Ij* **Kk** *Kk* **Ll** *Ll*

E=ma an=na süi=ja, E=sel on koor=ma kand=ja
loom, Gloo=bus on maa ku=ju, Sei=na ku=hi
on suur ja kõr=ge, Ju=ku õp=pe=ta mind lu=
ge=ma ja kir=ju=ta=ma. Jõ=gi on sü=gaw ja
lai, Kuf=ked, ka=nad kaa=gu=ta=wad, Paps nu=tab
ha=le=das=te, Lam=mas mää=gib.

24.

Mm *Mm* **Nn** *Nn* **Oo** *Oo*

Pp *Pp* **Rr** *Rr* **Ss** *Ss*

Ne=das kas=wa=wad kõi=ku=gu=sed wil=ja kand=

jad puud, Bar=na=bas ja Da=ni-el on ini-
 me=se ni=med, Gi=de=ke=ne hei=da ar=mu mi=nu
 pea=le, Georg on ka me=he ni=mi, Här=ma-
 tis ka=tab maad ja met=sa, J=sa lu=bas mi-
 nu=le nu=e raa=ma=tu tuu=a, kui mi=na u=fi-
 nas=te õp=pin, Ka=ru on üks met=sa loo=ma=
 dest, Pehm an=nab hea las=te=le pii=ma ja wõid.
 Man=ni ja Min=ni on mõ=le=mad wif=sid lap-
 sed, Moor ho=bu=ne on i=lus ja wirt, O=ma
 fu=gu=se=le üt=le si=na, a=ga wõe=rale ja wa=ne=
 ma=le teie, Pa=rem pool mu=na kui tü=hi koor,
 Re=ba=ne on ka=wal ka=na wa=ras, Sia li=ha
 on wä=ga hea süi=ja.

25.

Ct *T* **Uu** *Uu* **Ww** *Ww*

Ä ä *Ä ä* **Ö ö** *Ö ö* **Õ õ** *Õ õ*

Ü ü *Ü ü*

Tä=na o=ma wa=ne=maid nen=de ar=mas=tu=se
 eest, U=fin pois on ar=mas=tu=se wäärt, Woff
 wee=reb, woff wu=rab, Kä=di=kas on ha=pu.
 Ode an=na mi=nu raa=mat sii=a, Su=nad on head,
 Döw=li=ga hõo=wel=dafje lau=du, Amb=ri=ga
 fan=tak=se wett.

Wäike Jutku.

Wäike Jutu nägi, et isa prillidega luges. „Isa, osta minule ka prillid, ka mina tahan lugeda,“ — „See küll,“ ütles isa, „küll ma ostan, aga mitte niisugused kui minu omad, waid laste prillid.“ Isa pidas sõna ja tõi linnast Jutule uue ilusa Rute abitsa.

Raks kukke.

Raks kulle olivad korra tülisse läinud ja üks-teist tubliste peksnud. Rakk, kes nõrgem oli ja peksa saanud, läks rahulikult lauda juurde ja hakkas teri nohkima, kuna teine katuksele lendas ja uhkustades „kukereetu“ laulma hakkas! Seal lendas aga küll, wõttis ta nohkade wahela ja wiis oma perele õhtu einet, kuna teine kes alandlik oli tubliste teri nohkis ja oma pugu täitis.

Karjapoiss.

Rena kesa nurme keskel

Rõnnib karja poisike,
Rõnnib lamma karja ümber
Soiab lammaid hoolfaste.

Rahul lammad rohtu maitswad,
Talled kõrwal tantšiwad,
Linnud ümberkeeru lendwad
Lilled läigitawad maad.

Lõo hõistab dite õhul,
 Keerutelles tõrgele,
 Lõo lõõrituse sekka,
 Saulab ta nüüd karjane.

Dr. M. Weste.

Tark harakas.

Palawal heina ajal, kui metsas wett kufagilt
 saada ei olnud, leidis harakas heina saadu juurest
 wee lähtri. Ta katsus seest juua, aga oma lühikese
 nokaga ei saanud ta wett kätte. Ta nokkis wastu
 laudu aga need oliwad liig paksud. Siis katsus ta
 lähtrid ümber wisata; jeks oli ta jõud kasin. Seal
 tuli tall korraga hea nõuu meele. Ta kandis wäik-
 seid kiwikesi ja wiskas neid nii kaua lähtrisse kunni
 wesi wälja hakkas jooksuma. Nüüd wõis ta oma
 jänu kustutada.

Riiakad poisid.

Raks poisid, Kaarel ja Peeter, leidfiwad uulitsa
 pealt wana nõõri. Igaüks neist tahtis teda enesele
 saada ja nad lätsiwad nii waljuste katlema, et see
 kaugele kuulda oli. Kaarel hoidis nõõri ühest otsast,
 Peeter teisest otsast kinni. Hult aega widasiwad
 nad seda edasi ja tagasi. Korraga katles nõõr ja
 poisid kuktusiwad porisse. Kaarli isa, kes sinna
 juure tuli, ütles: „Seda juhtub ikka riiblejatega.“

Rikkus.

Üks noor mees tuli oma endise kooliõpetaja juure ja kaebas oma viletsad elu. „Ma olin,“ ütles ta, „õige parem koolipoisiks koolis, ja need kes palju laisemad olivad õppima kui mina, on nüüd jõukad ja rikkad mehed; mina elan aga waesuses. „Kas sa siis tõeste nõnda waene oled, kui räägid?“ küsis kooliõpetaja; „nagu ma näen oled sa ju õige terve. Sull on tugewad kääd, need wõiwad tööd teha; kas sa lubaksid neid tuhande rubla eest ära lõigata?“ — „Jumal hoidku, mitte kümne tuhande eest!“ wastas noormees. „Aga mitme rubla eest annaksid sa omad terwed filmad ära, mis nõnda selgeste Sumala ilma waatawad, oma terawa kuulmise ja noored jalad? Ma arwan sa ei wahetaks neid mitte terve kuningriigi vastu ära?“ — „Muidugi mitte,“ wastas noormees. „Kudas kaebab sa siis waesuse üle kui sull nii suur rikkus on?“

Jānes ja rohutirts.

Jānes ja rohutirts ajasiwad isekeskes juttu, kumb küll nendest usinam jooksja oleks. Nad pidasiwad nõuu proowi teha ja seadsiwad ühe kauge mäe eesmärgiks. Jānes mõtles: „Külap ma sinust pea mööda saan, ma tunnen oma kergeid jalgu, kes mind milu kord koertegi eest peastunud on!“ Nõnda iseeneses rääkides ja mõeldes, et weel küllalt aega on, heitis ta maha ja jäi magama. Rohutirts aga, kes oma nõrka jõudu tundis, hüppas ühelhoobil ilma kinnipidamata edasi ja sai just mäe otsa, kui jānes

unest üles ärkas. Kui ta teada seal nägi, kahetses ta wäga, et ta magama oli jäänud, aga mis aitas nüüd weel kahetsus, kui see hiljaks oli jäänud.

Aasta ja kuud.

Aastas on kaksteistkümmend kuud: Januar, Februar, Märts, Aprill, Mai, Juni, Juli, August, September, Oktober, November ja Detsember.

Nädalas seitse päewa: Pühapäew, Esmaspäew, Teisipäew, Kolmnädal, Neljapäew, Reede ja Laupäew.

Aasta jägatakse nelja liiki: Rewade, suwi, sügise ja talwe.

Numbred ehk arwamise tähed ja nende nimed.

*	**	***	** **	*** **
1	2	3	4	5
üks	kaks	kolm	neli	viis
ОДИНЪ	два	три	четыре	пять
*** ***	**** ***	***** *****	***** *****	***** *****
6	7	8	9	10
kuus	seitse	kahetja	ühetja	tümme
ШЕСТЬ	семь	восемь	девять	десять

Gestifeele kirjutuse tähed ja numbrid.

Aa Bb Dd Ee

Gg Hh Ii Jj

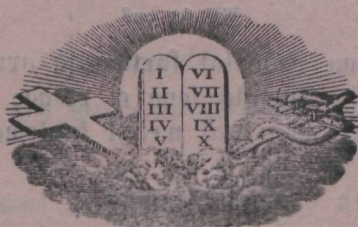
Kk Ll Mm Nn

Oo Pp Rr Ss Tt

Uu Ww Ä ä

Ö ö Ö ö Ü ü

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.

Meie ristiusu õpetuse wiis peatükki.

Esimene peatükk.

Jumala kümnest käsust.

Esimene käsk.

Mina olen Issand, sinu Jumal, sull ei pea mitte teisi jumalaid olema minu kõrvas.

Mis see on?

Meie piame Jumalat üle kõige asjade kartma, armastama ja Tema peale lootma.

Teine käsk.

Sina ei pea mitte Jumala oma Issanda nime ilma asjata suhu võtma, sest Issand ei jäta seda mitte nuhtlemata, kes Tema nime kurjaste pruugib.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie Tema nime juures mitte ei nea, ei wanni, ei lausu, ei waleta ega peta; waid et meie seda kõige häda sees appi hüüame, palume, kiidame ja täname.

Kolmas käsk

Sina pead pühapäätwa pühitsema.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie jutlust ja Jumala sõna ei põlga; waid et meie seda pühaks peame, heal meelel kuuleme ja õpime.

Neljäs käsk.

Sina pead oma isa ja oma ema auustama, et sinu käsi hästi käib ja sina kaua elad maa peal.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma wanemaid ja isandaid ei põlga ega wi-
hasta; waid et meie neid auustame, teenime, nende sõna kuuleme, ja neid armsaks ja kalliks piame.

Viies käsk.

Sina ei pea mitte tapma.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese ihule ühtegi kahju ega kurja ei tee; waid et meie teda aitame, ja temale head teeme kõige ihu häda sees.

Kuues käsk.

Sina ei pea mitte abielu ära rikkuma.

Mis see on?

Meie peame Jumalad kartma ja armastama, et

meie kaasinaste ja puhtaste elame kõnede ja tegude sees; ja et igauks peab oma abikaasat armastama ja auustama.

Seitsmes käsk.

Sina ei pea mitte warastama.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese raha ega wara ei võta, ei kawala kauba, ega petise tööga eneste poole ei kisu; waid et meie tema wara ja peatoidust aitame kaswata ja hoida.

Kaheksas käsk.

Sina ei pea mitte ülekohut tunnistama oma ligimese wastu.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese peale mitte kawalaste ei waleta, teda mitte ei peta, keelt ei pekka ega kurje kõnesid tema peale ei tõsta; waid et meie tema eest kotsame, kõit head temast kõneleme, ja kõit asjad heaks kääname.

Üheksas käsk.

Sina ei pea mitte himustama oma ligimese koda.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese pärandust ega koda kawaluslega ei

püüa, ega õiguse nimel eneste poole ei tsi; waid et meie teda aitame, et tema seda enesele wõiks pida.

Mümmes käsk.

Sina ei pea mitte himustama oma ligimese naest, sulast, ümmardajat, weikseid ega muud, mis tema päralt on.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese naist, peret ega weikseid ära ei awatele, ega wägise ei wõta; waid et meie neid manitseme, et nemad paigale jääwad ja teewad, mis nende kohus on.

Mis ütleb nüüd Jumal kõigist neidsinatist käskudest.

Tema ütleb nõnda: Mina Issand, sinu Jumal, olen püha wihaaga Jumal, kes wanemate patud nuhtleb laste kätte kolmandamast ja neljandamast põlwest saadit, kes mind wihtawad. Aga neile, kes mind armastawad, ja minu käsud peawad, teen mina head tuhandest põlwest saadit.

Mis see on?

Jumal ahwardab nuhelda kõiki, kes neidsinatseid käskusid üle astuwad; seepärast peame meie Tema wiha kartma ja ei mitte nendesinaste käskude wastu tegema.

Aga tema tõutab armu ja kõik head kõigele, kes need käsud peawad, seepärast peame meie Tema ka

armastama, Tema peale lootma ja hea meelega
Tema käsku mööda tegema.

Teine peatükk.

Pühast ristiusust.

Esimene õpetus.

Loomisest.

Mina usun Jumala Isa, lõige wägewama taewa
ja maa Looja sisse.

Teine õpetus.

Aralunastamisest.

Mina usun Jesuse, Kristuse, Jumala ainu Poja,
meie Issanda sisse, kes on saadud Pühast Waimust,
ilmale toodud neitsist Mariast, kannatanud Pontsiuse
Pilatuse all, risti löödud, surunud ja maha maetud,
alla läinud põrgu hauda, kolmandamal päeval jälle
üles tõusnud surnuist, üles läinud taewa, istub Ju-
mala, oma lõigewägewama Isa paremal käel, sealt
tema tuleb kohut mõistma elawate ja surnute peale.

Kolmas õpetus.

Pühitsemisest.

Mina usun püha Waimu sisse, üht püha risti-
kogudust, pühade osasaamist, pattude andeksandmist,
lõha ülestõusmist ja igawest elu. Amen.

Kolmas peatükk.

Püha Issa meie palve.

Meie Issa, kes Sa oled taewas, pühitsetud saagu Sinu nimi, tulgu meile Sinu riik, Sinu tahtmine sündku, kui taewas, nõnda ka maa peal, meie igapäewast leiba anna meile tänapääw, ja anna meile andeks meie wõlad, kui meie andeks anname oma wõlglastele, ja ära saada meid mitte kiusatuse sisse, waid peasta meid ära kurjast; sest Sinu päralt on riik, ja wägi ja auu igaweste. Amen.

Neljas peatükk.

Pühast ristimisest.

Mis on ristimine?

Ristimine ep ole mitte paljas wesi, waid niisugune wesi, mis Jumala käsus on seatud, ja Jumala sõnaga ühte pandud.

Mis Jumala sõna see on?

Kui meie Issand Jeesus Kristus ütleb Matteuse raamatu wiimses peatükis: Minge ja õpetage kõik rahwast ja ristige neid Jumala Issa, ja Poja ja püha Waimu nimel.

Wiies pentüft.

Pühast altari saakramendist.

Mis on altari saakrament?

See on meie Issanda Jესuse Kristuse tõsine ihu ja veri, leiva ja wiina all meie ristirahwale süüa ja juua, Kristusest enesest seatud.

Kus see on kirjutatud?

Nõnda kirjutawad pühad ewangelistid, Matteus, Markus, Lukas ja püha Paulus: Meie Issand Jესus Kristus, sell öösel, mill teda ära anti, wöttis leiva, tänas, murdis, ja andis oma jüngritele, ja ütles: wõtke, sööge, see on minu ihu, mis teie eest antakse, seda tehke minu mälestuseks. Sellsamal kombel wöttis tema ka karika pärast õhtusöömaega, tänas ja andis oma jüngritele ja ütles: wõtke, jooge kõid sealt seest, see sinane karikas on uus seadus minu were sees, mis teie ja mitme eest ära wala- takse pattude andeksandmiseks, seda tehke, nii mitu korda, kui teie sest joote, minu mälestuseks.

Lapse palwe enne kooliminemist ehk tööle hakkamist.

Issand Jeesus! ole mulle ligi oma abiga, sest et ma nüüd oma töö kallale lähen. Niita kõik, mis mulle teha tuleb, nii ära teha, et ma armu leiaks sinu ning inimeste ees. Ilma sinuta ei jätksa ma midagi teha, kingi mulle mõistust ja tarkust. Anna mulle waga ja puhas südant sinu püha waimu nimel. Amen.

Armas Jeesus, sinu wägi
Olgu minu nõu ja tugi,
Tööd mulle tehjes, õppimises,
Alguses ja lõppemises.

Sõnniku palwe.

Oh armas Issand Jeesus; jälle oled sa mind sell mööda läinud öösel armulikult hoidnud ja kaitsnud, ma palun sind, walgusta mu südant ja mõistust ja tee lahti mu uuled, et ma lauldes sind tänada ja kiita wõiksin. Ma palun, ole ka tänasel päawal minu juures ja õnnista minu tööd ja ettewõtmist. Amen.

Wiisil: Mu elu Kristus ise.

Auu, kiitus tänu sulle
 Müüd lauldes annan ma,
 Et oled öösel jälle
 Mind kaitsnud armuga.

Õhtu palwe.

Riidetud ja tänatud olgu sinu nimi armas taewane Issa, et sa ka tänasel pääwal mind kõige kiisatuse eest oled kaitsnud. Palun kõik minu patud ja eksitused mis mina täna teinud olen, armust mulle andeks anda ja võta ka sell ees olewal ööl mind oma armu tiitwa alla. Amen.

Wiisil: Hoia meid ja õnnista.

Wõta mind su sülesse,
 Kallis Õnnistegija!
 Sinult armu otfin ma,
 Täna õhtu palwega.

Õnne söömist.

Tule Issand Jesus meile ise wõderaks. Sa õnnista seda rooga, mis sa meile oled armust jaganud. Amen.

Wiisil: Kes Jumalat nii lasseb teha.

Auu ja kiitus Jumalale
 Tema suure anni eest,
 Kõik mis tema annud meile;
 Tuleb suurest heldusest.

Igal ajal armuga,
 Võta muret pida,
 Et ma iga pääwa läbi,
 Tunnen tema armu, abi.

Wiisil: Oh Jeesus Kristus tule sa.

Oh Jeesus jäga heldestel
 Sa oma rooga lastele,
 Siis õnnistuseks tuleb see.
 Mis fina annud ihule.

Pärast söömist.

Meie täname find armas taetwane isa, et sa
 meile jälle ihurooga oled heldeste annud aga meie
 palume ka et sa meile, meie igapäätwase leitwa kõrwal
 ka hinge rooga annaksid. Amen.

Wiisil: Oh wõitlejad et käige peale.

Suur tänu kiitus olgu sulle
 Oh armas Jumal järgeste,
 Et oled armust annud mulle,
 Pea toidust täna rohkeste.
 See eest so armu kiidame
 Ja selle peale loodame.

Ladina keele tähed.

A a B b C c Ch ch D d E e F f G g H h

X x Y y Z z

Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss
 Si Sj Rr Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss
 Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz Ää Öö Üü.
 Et Uu Vv Ww Xx Yy Zz Ää Öö Üü.

Jadina tähtetega trükk.

Annab Jumal hommikut ja päewa, annab
 siis ka toitu.

Kes Jumalad ei karda, see ei häbene ka ini-
 mesi.

Ära ela mitte nõnda kuda sa tahad, waid
 nõnda kuda Jumal kässib.

Hea südame tunnistus on Jumala heal.

Silmad näewad, aga käed teewad.

Kus armastus on, seal on ka Jumal.

Pärast surma põle enam kahjatsemist.

Silm näeb kaugele, aga mõistus weel kau-
 gemale.

Looda Jumala peale, aga ära ole ise hooletu.

Suwi kogub aga talw sööb ära.

Hommiku on targem kui õhtu.

Ilma kasteta rohi ei kaswa.

Mis meele peal, see keele peal.

Raske on sellel ilmas elada, kes lugeda ega
 kirjutada ei mõista.

Kirja märgid.

- , Komma, lühitene kinnipidamise märk.
 ; Semikoolon, pikkem kinnipidamise märk.
 : Koolon, näituse märk.
 . Punkt, pikkem kinnipidamise märk, ka jutu eht
 sõne lõpu märk.
 ? Küsimise märk.
 ! Shtamise märk.
 " " Jutu märk.
 () [] Klamrid eht sulgumise märgid, kus wael
 seletaw sõna seisab.
 - = Ühendamise märk.
 — Wõtlemise kriips eht märk.
 ' Kuštutamise märk.
 * † Juure lisanduse märk.
 § Paragrahw eht jäumärk.

Jadina eht rooma numbrid.

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII XIII

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

XIV XV XVI XVII XVIII XIX XX XXX XL

14 15 16 17 18 19 20 30 40

L LX LXX LXXX XC C CC CCC CD

50 60 70 80 90 100 200 300 400

D	DC	DCC	DCCC	CM	M	LD
500	600	700	800	900	1000	5000

CCLD	CCCCLD	MW.
10000	100000	1000000.

Arvumise märgid:

- + plus, kokkuarvumise märk; 4+1 tähendab 4 ja 1.
- miinus, mahaarvumise märk; 9—8 tähendab 9-st võtta 8 ära.
- × Rasvatumise märk; 2×3 tähendab 2 korda 3.
- : Jägumise märk; 4:8 tähendab 4 on 8 sees.
- = Võrdlemise märk; 2+1=3 tähendab 2 ja 1 on 3.
8—2=6 tähendab 8-st võtta 2 ära jääb 6; 3×3=9 tähendab 3 kord 3 on 9; 5:25=5 tähendab, 5 on 25 sees 5 korda.
-

Mõned vanad sõnad.

Kala otsib, kus sügavam, aga inimene, kus parem.
Elad ja huntide seas siis pead ka hundi viisi
huluma.

Magajat lõvi ära ärata mitte üles.

Eäsest tehakse elewant.

Surma vastu pole rohtu.

Ilma soola ja leivata on söömaaeg poolik.

Saiged ei aita ka fuldne ase mitte.

Tervel vi ole arsti tarmis.

Rõik on kadutu, ainus tõsidus jääb järele.

Teadus ei palu mitte leiba waid annab leiba.

Rade nutab kadeduse pärast, aga hea rõõmu pärast

Räsi peseb kätt.

Õhe käega ei saa mitte sõlme siduda.

Mitte riie ei ehita inimest, waid inimene eh-
tab riiet.

Mida tasasem ja sõidab seda laugemale saad

Õhe hoobiga ei löö mitte puud maha.

Uus luud pühib puhtaste.

Mis ja külwad, seda ja ka lõidab.

Täna mulle, homme sulle.

Hõbe on hea, aga kuld weel parem.

Ära mõista kohut teiste üle, waata iseenele üle

Neg on kallim kui raha

Räed teewad tööd, aga pea toidab.

Austa oma isa ja ema.

Kuidas Jumal inimeste wastu, nõnda isa laste
wastu.

Halli pead auusta.

Wõderusel on hea, aga kodu weel parem.

Ära aja hobust piitsaga waid kaertega.

Sõber muretsseb sõbra eest, aga Jumal tõlkide
eest.

Üks wana sõber on parem kui kaks uut.

Kes teisel auku kaewab see ise sisse langeb.

Mida artwem näed, seda armsam oled.

Annaks küll sobra'e kooki, aga omal põle leibagi.
 Käs tibedat ei kannata, see magusat ei maitse.
 Mis kallis see kaunis, mis odaw see mäda.

Suured ja meiksed Saksa keele kirjutuse
 ja trüki tähed.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff

A a B b C c D d E e F f
 a b tse d e ehw

Gg Hh ch Ii j Kk ck

G g H h ch I i j K k ck
 g h tseha i t tseha

Ll Mm Nn Oo Pp Qq

L l M m N n O o P p Q q
 l m n o p tu

Rr Ssß Tt Uu Vv Ww

R r S sß T t U u V v W w
 r s t u fou w

Xx Yy Zz Ää Öö Üü.

X x Y y Z z Ä ä Ö ö Ü ü.
 its üpsilon tset ä ö ü.

Suured ja väikesed Wenekeelse kirjutuse
ja trüki tähed.

A a B b C c D d

A a B b C c D d
А а В в С с Д д

E e Ж ж З з И и I i

E e Ж ж З з И и I i
Е е Ше ше Се се Зи зи

K k L l M m N n O o

K k L l M m N n O o
К к Л л М м Н н О о

P p C c T t Y y

P p C c T t Y y
Р р С с Т т У у

Ф ф X x Ц ц Ч ч Ш ш

Ф ф X x Ц ц Ч ч Ш ш
Шв еhw Ша ха Тсе тсе Тше ше Ша

Ш ш Ч ч Щ щ Ц ц

Щ щ Ъ ъ Ы ы Ь ь Ъ ъ

Schtscha Ser Serdi Sieri' Sati'

Э э Ю ю Я я Ө ө V v Й й

Э э Ю ю Я я Ө ө V v Й й

E e Ju ju Ja ja Swita Sshitsa Sshratkoi

Wene keele kokkut kirjutamine.

Здравствуй! Какъ поживаешь? Здоровь ли ты?

Tere Kudas ja elad? Kas sina terve oled?

Слава Богу я здоровь! Прощай! Который

Sumalale tänu mina olen terve! Sumalaga! Mis on

теперь часъ? Скоро будетъ одиннадцать. Всему

nüüd kell? Warsti saab üksteistkümmend. Igal ajal

свое время. Старый другъ лучше новыхъ двухъ.

oma aeg. Üks wana sõber on parem kui kaks uut.

Что на умѣ, то и на языкѣ. Всякъ своё хвалить.

Mis meele peal see keele peal. Igaüks kiidab oma.

Рука руку моетъ. Что бѣднѣе, то щедрѣе. Таше
 Käsi peseb kätt. Mida waesem jeda heldem. Tasem
 ѣдешъ, дальше будешъ. Отъ смерти нѣтъ лекарства.
 Idivad kaugemale jõuad: Surma waastu pole rohtu.

Wenekeele kokku lugemine.

Кудá ты бѣжишь такъ скóро?

Kuhu sa nii ruttu jooksed?

Я идú въ учíлище.

Mina lähen kooli.

Ты не слышалъ, бѣли ли часы?

Kas sa ei kuulnud, kas kell juba läi?

Часы только что пробѣли.

Kell läi praegu.

Мы придёмъ во время.

Meie saame parajal ajal sinna.

Къ чему намъ спѣшить?

Miks pãrast meie nõnda ruttame?

Знаешь ли ты свой урокъ?

Kas sa oma õpitükki mõistad?

Я знаю.

Ma mõistan.

Ты не знаешь урокъ.

Sa ei mõista mitte õpitükki.

Ты вчера не учился.

Са ei õppinud heila.

Можешь ли ты сказать свой урок?

Kas ja wõid oma õpitükki üles ütelda.

Я могу сказать его без ошибки!

Ma wõin teda ilma wigata üles ütelda.

Почему ты вчера не учился?

Miks ja heile ei õppinud?

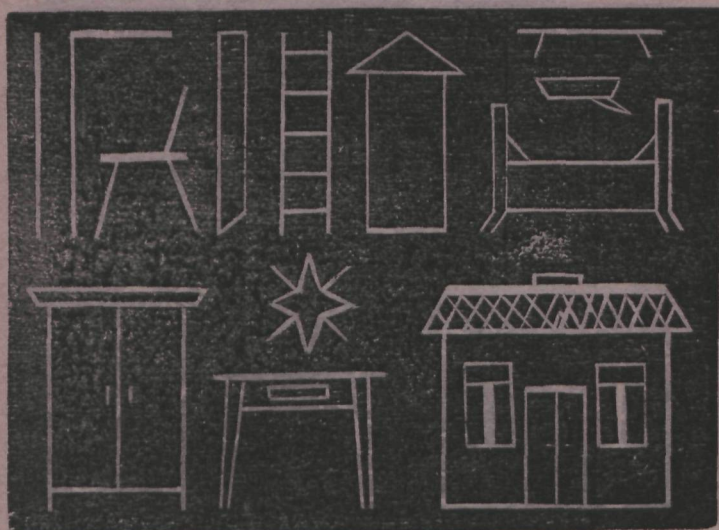
(Benekeele õp. ra.)

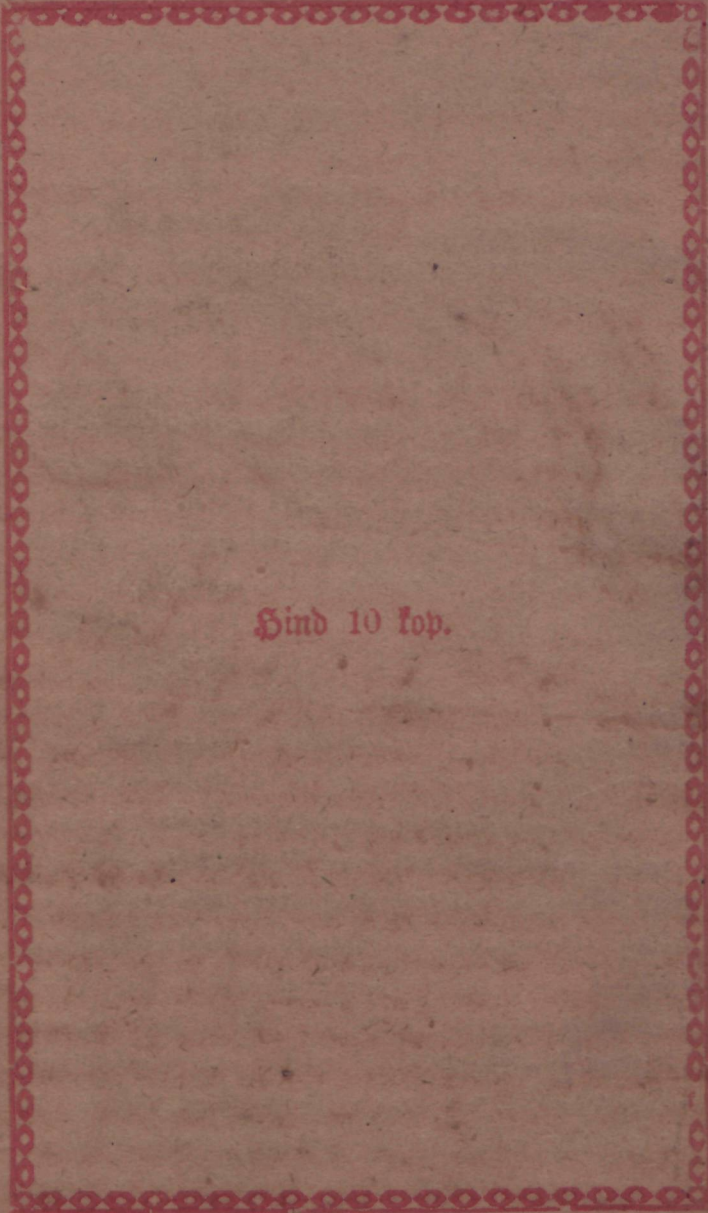
Üks-kord-üks.

1 ford 1 on 1	1 ford 2 on 2	1 ford 3 on 3
2 " 1 " 2	2 " 2 " 4	2 " 3 " 6
3 " 1 " 3	3 " 2 " 6	3 " 3 " 9
4 " 1 " 4	4 " 2 " 8	4 " 3 " 12
5 " 1 " 5	5 " 2 " 10	5 " 3 " 15
6 " 1 " 6	6 " 2 " 12	6 " 3 " 18
7 " 1 " 7	7 " 2 " 14	7 " 3 " 21
8 " 1 " 8	8 " 2 " 16	8 " 3 " 24
9 " 1 " 9	9 " 2 " 18	9 " 3 " 27
10 " 1 " 10	10 " 2 " 20	10 " 3 " 30
1 ford 4 on 4	1 ford 5 on 5	1 ford 6 on 6
2 " 4 " 8	2 " 5 " 10	2 " 6 " 12
3 " 4 " 12	3 " 5 " 15	3 " 6 " 18
4 " 4 " 16	4 " 5 " 20	4 " 6 " 24
5 " 4 " 20	5 " 5 " 25	5 " 6 " 30
6 " 4 " 24	6 " 5 " 30	6 " 6 " 36
7 " 4 " 28	7 " 5 " 35	7 " 6 " 42
8 " 4 " 32	8 " 5 " 40	8 " 6 " 48
9 " 4 " 36	9 " 5 " 45	9 " 6 " 54
10 " 4 " 40	10 " 5 " 50	10 " 6 " 60
1 ford 7 on 7	1 ford 8 on 8	1 ford 9 on 9
2 " 7 " 14	2 " 8 " 16	2 " 9 " 18
3 " 7 " 21	3 " 8 " 24	3 " 9 " 27
4 " 7 " 28	4 " 8 " 32	4 " 9 " 36
5 " 7 " 35	5 " 8 " 40	5 " 9 " 45
6 " 7 " 42	6 " 8 " 48	6 " 9 " 54
7 " 7 " 49	7 " 8 " 56	7 " 9 " 63
8 " 7 " 56	8 " 8 " 64	8 " 9 " 72
9 " 7 " 63	9 " 8 " 72	9 " 9 " 81
10 " 7 " 70	10 " 8 " 80	10 " 9 " 90

10 ford 10 on 100, 10 ford 100 on 1000.

Sind 10 Kop.